

10.22034/SSYS.2022.1263.1874

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۸/۱۲/۲۴

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۹/۲۲

هدف از انجام این پژوهش، ارزیابی نقش عوامل سطوح کلان، میانی و خرد در توسعه ورزش قهرمانی است. پژوهش حاضر به لحاظ هدف، توسعه‌ای و بر اساس روش مطالعه از نوع پیمایش می‌باشد که گردآوری داده‌ها به صورت میدانی انجام شد. در بخش نظرسنجی، از پرسش‌نامه محقق‌ساخته استفاده گردید. این پرسشنامه شامل ۵۶ سؤال پیرامون شاخص‌های توسعه در سطوح کلان، میانی و خرد و همین‌طور عوامل توسعه مرتبط با فدراسیون‌ها بود که روایی (صوری، محتوایی و غیره) آن با نظر اساتید و متخصصان و روایی سازه آن با تحلیل عامل تأییدی و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ ($\alpha = 0/872$) تأیید شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، علاوه بر شاخص‌های توصیفی، از تحلیل عاملی تأییدی برای تأیید گویه‌های پرسش‌نامه، از آزمون تی تک نمونه و آزمون فریدمن برای مقایسه میانگین و رتبه‌بندی عوامل استفاده گردید. مقایسه میانگین عوامل نشان داد که بیش‌ترین میانگین و اثرگذاری به ترتیب مربوط به سطح خرد، میانی، فدراسیون و سطح کلان می‌باشد. بخش عمده مشکلات توسعه ورزش قهرمانی مربوط به عوامل موجود در سطح خرد می‌باشد، اما در سطح میانی با توجه ویژه به ورزش مدارس و ورزش بانوان می‌توان به توسعه ورزش قهرمانی کمک کرد. فدراسیون‌های ورزشی نیز با انتخاب صحیح رئیس فدراسیون، ایجاد اماکن ورزشی استاندارد و... می‌توانند توسعه ورزش قهرمانی را یاری رسانند. لازم است به رفع مشکلات سطح کلان مثل نسبت مدال-آوری به جمعیت، توزیع صحیح بودجه در ورزش و... اهتمام ویژه شود.

واژگان کلیدی: سطوح کلان، فدراسیون‌های ورزشی، توسعه ورزش، ورزش قهرمانی و

ورزشکاران نخبه.

۱ کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران (نویسنده

E-mail: Arashgachi1371@gmail.com

مسئول)

۲ دانشیار، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۳ دانشیار، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

مقدمه

اهمیت ورزش در دنیای کنونی بر هیچ کس پوشیده نیست و رابطه آن با مقولاتی همچون توسعه پایدار، توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی، صلح، مشارکت و محیط زیست، اثرات ژرفی را بر وضعیت جوامع معاصر بر جای نهاده است (قائدی و همکاران، ۱۳۹۵). صنعت جهانی ورزش اخیراً سریع‌تر از همه تولیدات ناخالص در حال رشد است (فاکنر و گیب^۱، ۲۰۱۷).

ورزش^۲، امروزه به عنوان یک نهاد اجتماعی در دنیا و از جمله در ایران پذیرفته شده و با استقبال خوبی روبه‌رو شده است. گسترش ورزش قهرمانی و البته همگانی باید سرلوحه دراز مدت وزارت ورزش و جوانان قرار گیرد و هماهنگ با گرایش جهانی، لازم است ورزش همگانی و ورزش قهرمانی توسعه یابند. دولت‌ها تمایل دارند برای ورزش قهرمانی سرمایه‌گذاری کنند (کشاورز و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۰۰). یکی از موارد مهم و مورد توجه برنامه‌ریزان ورزشی، فتح سکوی بین‌المللی و افتخارآفرینی در ورزش است که از راه سرمایه‌گذاری روی تیم‌های ملی می‌توانند به آن نائل شوند (دهقان قهفرخی، ۱۳۸۹: ۸۳-۸۵). در ایران نیز ورزش از اهمیت خاصی برخوردار است به ویژه ورزش قهرمانی^۳ که دارای اهمیت بیشتری نسبت به ورزش همگانی است (نوفرستی و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۲۷). ورزش قهرمانی عبارت است از: بازی‌ها و ورزش‌های رقابتی و سازمان‌یافته که برای رسیدن به اهداف و کسب نتیجه و رتبه بهتر انجام می‌گیرد و افراد ماهر و نخبه در آن شرکت می‌کنند (دی بوسچر^۴، ۲۰۱۱: ۱۱۶). ورزش قهرمانی موجب زبازشدن نام ملت‌های پیروز در سطح جهان و ارتقای هویت ملی می‌شود (محمدخانی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۰۰). پیروزی‌های بین‌المللی به‌ویژه موفقیت در بازی‌های المپیک در عرصه ورزش، به طور فزاینده‌ای موجب رشد و توسعه در بسیاری از کشورها شده است (علیدوست قهفرخی و همکاران، ۱۳۹۲: ۷۹-۹۶). هم‌چنین، می‌توان اذعان داشت که توسعه ورزش ملی، بخش مهمی از توسعه اقتصادی-اجتماعی ملی است (دی بوسچر، ۲۰۱۱: ۱۱۸). برتری و موفقیت ورزشکاران نخبه^۵ در عرصه بین‌المللی هویت و شخصیت ویژه‌ای به آن کشور می‌دهد. بر همین اساس، دولت‌ها تمایل بیشتری دارند با سرمایه‌گذاری مالی زیاد، موفقیت ورزشکاران نخبه خود را در عرصه بین‌المللی فراهم کنند. به هر حال بخشی از توسعه ورزش با توسعه ورزش قهرمانی و پرورش ورزشکاران نخبه گره خورده است (رمضانی‌نژاد، هژبری، ۱۳۹۶: ۲۳۶). شاید نتوان به‌سادگی اثرات گسترده ورزش را که به‌صورت فزاینده‌ای بر ابعاد مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی

1 Faulkner & Gabe

2 Sport

3 Championship Sports

4 De Bosscher et al.

5 Elite athletes

ارزیابی نقش سطوح سه گانه (کلان، میانی و خرد) مدیریت در توسعه ورزش قهرمانی

جامعه تأثیرگذار است برشمرده، اما مواردی همچون ایجاد اشتغال (جوئن چان^۱، ۲۰۱۰)، بهبود سلامت (کاهش هزینه‌های درمان) (لکسونن^۲ و همکاران، ۲۰۰۹)، افزایش غرور ملی (کاوت سوس^۳، ۲۰۱۲)، افزایش افزایش به‌زیستی (کیفیت زندگی) (کش دانکن^۴ و همکاران، ۲۰۱۳)، کاهش میزان جرم و جنایت و بزه‌کاری (کارسو^۵، ۲۰۱۱)، کاهش مصرف مواد مخدر و سیگار (نادمین^۶، ۲۰۱۰)، افزایش امید به زندگی (لی شیروما^۷، شیروما^۷، ۲۰۱۲)، رشد اقتصادی منطقه‌ای (برقچی و همکاران^۸، ۲۰۰۹)، بهبود چهره کشورها در عرصه بین‌المللی و جهانی (کول^۹، ۲۰۰۹) و همچنین وسیله‌ای برای کسب اعتبار اجتماعی در سطح محلی، ملی یا جامعه جهانی را می‌توان برشمرده. همچنین در سطح جهانی کسب اعتبار از طریق ورزش به‌ویژه برای کشورهای کوچک یا کشورهای تازه استقلال یافته از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد که سبب معرفی شدن این کشورها به جهانیان می‌گردد (قائدی و همکاران، ۱۳۹۵). امروزه، کشورها دریافته‌اند که توسعه ورزش قهرمانی و بهره‌گیری از مزایای مستقیم و غیرمستقیم آن بدون برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مناسب ورزش قهرمانی میسر نمی‌باشد. بنابراین، ورزش قهرمانی مانند هر نظام دیگری نیازمند تدوین اهداف کلان، راهبردها و برنامه‌های عملیاتی است تا ضمن آگاهی از مسیر حرکت بتواند از هرگونه دوباره‌کاری، بیراهه‌رفتن و هدررفت منابع مالی، انسانی، فیزیکی و اطلاعاتی خود اجتناب ورزد (عزیزی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۷۲-۱۷۳). یکی از سازمان‌های مهم که دارای شخصیت حقوقی است و به‌موجب منشور المپیک با مراعات شئون اسلامی و مقتضیات ملی به‌عنوان بالاترین مرجع ذی‌صلاح در هر رشته ورزشی فعالیت می‌کند، فدراسیون ورزشی^{۱۰} است. در اساسنامه این فدراسیون‌ها، هدف‌های راهبردی و عملیاتی متنوعی قرار دارد که فدراسیون را ملزم می‌کند در راستای رسیدن به آن‌ها تلاش مستمر داشته باشد. یکی از این اهداف توسعه ورزش می‌باشد (دی‌بوسچر و همکاران، ۲۰۱۷). در مورد توسعه ورزش و ورزش قهرمانی مطالعات و تحقیقاتی انجام گرفته و به‌دنبال آن کارشناسان، اساتید و... نظرات و پیشنهادهای فراوانی ارائه دادند، اما هم‌چنان کشور ما نتوانسته به موفقیت‌های مطرحی در عرصه جهانی و المپیک دست یابد که خلاصه‌ای از نتایج رقابت ورزشکاران

-
- 1 Chan, J.
  - 2 Laaksonen et al.
  - 3 Kavetsos
  - 4 Cash, Duncan et al.
  - 5 Caruso
  - 6 Nademin
  - 7 Lee, I., Shiroma
  - 8 Barghchi et al.
  - 9 Cull
  - 10 Sports Federation

ایرانی از اولین حضور در المپیک (۱۹۴۸ لندن) تا آخرین حضور (۲۰۱۶ ریو) ارائه می‌شود (سایت کمیته ملی المپیک^۱) (جدول ۱)

جدول ۱: نتایج حضور ایران در مسابقات المپیک تابستانی

سال	میزبان	تعداد ورزشکاران	مجموع مدال	رتبه	سال	میزبان	تعداد ورزشکاران	مجموع مدال	رتبه
۱۹۴۸	لندن	۳۶	۱	۳۴	۱۹۸۴	لس‌آنجلس	-	-	-
۱۹۵۲	هلسینکی	۲۲	۷	۳۰	۱۹۸۸	سئول	۲۷	۱	۳۶
۱۹۵۶	ملبورن	۱۷	۵	۱۴	۱۹۹۲	بارسلون	۴۰	۳	۴۴
۱۹۶۰	رم	۲۵	۴	۲۷	۱۹۹۶	آتلانتا	۱۸	۳	۳۴
۱۹۶۴	توکیو	۶۳	۲	۳۴	۲۰۰۰	سیدنی	۳۵	۴	۲۷
۱۹۶۸	مکزیکوسیتی	۱۴	۵	۱۹	۲۰۰۴	آتن	۳۸	۶	۲۹
۱۹۷۲	مونخ	۵۰	۳	۲۸	۲۰۰۸	پکن	۵۵	۲	۵۱
۱۹۷۶	مونترآل	۸۶	۲	۳۳	۲۰۱۲	لندن	۵۳	۱۲	۱۷
۱۹۸۰	مسکو	-	-	-	۲۰۱۶	ریو	۶۲	۸	۲۵

همان‌طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود، بیش‌ترین تعداد مدال در المپیک ۲۰۱۲ لندن با ۱۲ مدال (۴ طلا، ۳ نقره و ۳ برنز) و کمترین مدال در المپیک ۱۹۶۸ لندن (۱ برنز) و ۱۹۸۸ سئول (۱ نقره) بوده است. در جهان امروز پیشرفت و توسعه کشورها بر مبنای علم و دانش استوار است. در واقع در امر توسعه ورزش قهرمانی سه سطح وجود دارد که بسیار مهم هستند و شناسایی شاخص‌های آن تأثیر به‌سزایی در جهت رشد و پیشرفت ورزش قهرمانی و ورزشکاران نخبه دارد. (تاجیک‌اسماعیلی، ۱۳۷۷: ۸-۹) عوامل موفقیت سطح بالا در ورزش را به سه سطح زیر طبقه‌بندی می‌شوند (شکل ۱):

1 <http://www.olympic.ir>

ارزیابی نقش سطوح سه گانه (کلان، میانی و خرد) مدیریت در توسعه ورزش قهرمانی

سطح کلان: زمینه اجتماعی و فرهنگی که مردم در آن زندگی می‌کنند؛ رفاه اقتصادی، جمعیت، زمینه جغرافیایی و اقلیمی، درجه شهری‌سازی، نظام سیاسی و نظام فرهنگی.

سطح میانی: سیاست‌های ورزشی و سیاست؛ این سطح که سیاست‌های ورزشی در آن به‌خوبی در نظر گرفته شده ممکن است بر عملکرد بلندمدت تأثیر بگذارد.

سطح خرد: ورزشکاران فردی (کیفیت ژنتیکی) و محیط نزدیک آن‌ها (به‌عنوان مثال، والدین، دوستان و مربیان)؛ در سطح خرد، برخی از عوامل می‌توانند کنترل شوند (مانند تکنیک‌ها یا تاکتیک‌های آموزشی) و برخی نمی‌توانند کنترل شوند (مانند ژنتیک). این سه سطح در تعامل هستند و هیچ فاکتوری نمی‌تواند کاملاً از محیط‌های اجتماعی و فرهنگی درون کشور جدا شود. در واقع هم‌پوشانی بین سطح خرد و کلان وجود دارد (دی‌بوسچر و همکاران، ۲۰۰۶: ۱۸۶-۱۸۸).

شکل ۱: مدل ارتباط بین عوامل تعیین‌کننده موفقیت فردی و ملی (دی‌بوسچر و همکاران، ۲۰۰۶)

متولیان ورزش به‌ویژه ورزش قهرمانی با سیاست‌گذاری‌های ورزشی به‌طور مستقیم تنها می‌توانند بر عوامل سطح میانی اثرگذار باشند (دی‌بوسچر و همکاران، ۲۰۰۹). یکی از عناصر مهم در تمام تلاش‌های گذشته برای مدل‌سازی سیاست‌های ورزشی بر موفقیت‌ها، دخالت ورزشکاران و مربیان به‌عنوان مؤسسات کلیدی است که مسئول موفقیت برای ملت خود هستند. این نوع مطالعه در سطح خرد قرار می‌گیرد. (دی-بوسچر و همکاران، ۲۰۰۶: ۱۸۶-۱۸۷).

در تحقیق اریک و سوتیرادو^۱ (۲۰۲۰) نتایج نشان داد که عوامل قبل از اینکه ورزشکاران نخبه شوند به‌عنوان عوامل توسعه ورزشی آنان کمک می‌کند و تجارب ورزشکاران در دوران قبل از نخبگی یا ورزش پایه باعث افزایش عملکرد آنها در دورانی که ورزشکار نخبه محسوب می‌شوند بسیار به آنها کمک

1 Eric & Sotiriadou

می‌کند. دنا و سوتریادو^۱ (۲۰۱۹) دریافتند که عوامل موجود در سطح کلان می‌تواند به مدیران ورزشی در درک دیدگاه، فلسفه و عملکرد مربیان در سطح خرد کمک کند و استفاده از این رویکرد چند سطحی می‌تواند به مربیان زن نخبه در جهت تاثیر عوامل موثر بر مربیگری زنان ورزشکار نخبه کمک نماید. در تحقیقی دی‌بوسچر و همکاران، به این نتیجه رسیدند ملت‌هایی که بودجه ورزشی کم‌تری دارند، تمایل به اولویت‌بندی بیش‌تر دارند و باعث ایجاد یک توافق منفی بین توزیع بودجه در داخل کشور و موفقیت ورزشی می‌شود. همین‌طور بخش دیگر نتایج نشان‌دهنده این موضوع بود که کشورهایی که تنوع بودجه‌ای بیشتری دارند، در دامنه گسترده‌تری از ورزش‌ها موفق می‌شوند (دی‌بوسچر و همکاران، ۲۰۱۸). ژانگ^۲ و همکاران (۲۰۱۳) تأثیر ساختار طراحی شده را برای سطوح اجرایی فعالیت‌های ورزشی در کلیه سنین مهم دانسته و به اهمیت توسعه ورزش‌های پایه اشاره نموده‌اند. ملایی و حمیدی (۱۳۹۹) دریافتند که نتایج این تحقیق می‌تواند چشم اندازی متفاوت پیش روی مدیران ورزش در بخش قهرمانی قرار دهد. ثبات در دوره تصدی مدیریتی، فرصت لازم را برای اجرای برنامه‌ها فراهم می‌کند؛ شایسته‌سالاری در انتخاب منابع انسانی، اهرم‌های اجرایی را برای مدیر فراهم می‌کند؛ میزبانی رویداد باعث توسعه زیرساخت‌ها و توجه مسئولان به ورزش می‌شود و با توجه به اهمیت جهانی رشد ورزش زنان، باید به پتانسیل زنان در ورزش توجه کرد. باقری و همکاران (۱۳۹۸) در تحقیق خود دریافتند که مشکلات مدیریت کلان جامعه به‌ویژه حوزه اقتصادی اثر تعیین‌کننده‌ای بر تصمیم ورزشکاران نخبه به مهاجرت دارد، اما به نظر می‌رسد با رفع مشکلات حرفه‌ای و مدیریتی ورزش، تا حدود زیادی می‌توان دغدغه اقتصادی ورزشکاران را رفع و انگیزه لازم را برای ماندگاری در کشور ایجاد کرد. میرشکاران و همکاران (۱۳۹۸) در تحقیق خود دریافتند که توسعه ورزش قهرمانی زنان نیازمند بهبود وضعیت اجتماعی، زیرساخت‌های اولیه و عوامل فنی است که به نظر می‌رسد موضوعات اجتماعی عواملی زیربنایی‌تر هستند. از این رو، لازم است برای تسریع روند توسعه ورزش زنان، تعاملات با گروه‌های ذی‌نفع داخلی و نهادهای بین‌المللی و سپس همکاری‌های بین‌بخشی مورد توجه قرار گیرد. بهنام و آذر (۱۳۹۸) در تحقیق خود دریافتند که اداره کل ورزش و جوانان استان آذربایجان غربی با به‌کارگیری تکنیک BSC می‌تواند علاوه بر پیوند دادن فاصله تدوین راهبرد و اجرای راهبرد، مسیر تحقق اهداف آرمانی را هموار سازد و در نهایت با هدفمند کردن برنامه‌های سازمان موجبات توسعه هر چه بیشتر ورزش قهرمانی و حرفه‌ای استان را فراهم سازد. با توجه به نکات یاد شده، هنوز پژوهشی به‌صورت جامع و کامل که شامل همه جوانب مربوط به توسعه ورزش باشد و بتواند در جهت توسعه آن نقش حائز اهمیتی ایفا کند انجام نشده است. کسب موفقیت و توسعه ورزش قهرمانی برای سیاست‌گذاران و مردم جامعه ما خیلی مهم است. اگرچه

---

1 Donna & Sotiriadou

2 Zhang

ارزیابی نقش سطوح سه گانه (کلان، میانی و خرد) مدیریت در توسعه ورزش قهرمانی

نمی توان برای شرایط اقتصادی نیز نقش قاطع و قابل انکاری را متصور نبود، چرا که پیگیری نتیجه رویدادهای ورزشی بین المللی طی دهه های اخیر نشان می دهد که کشورهایی در صدر مسابقات المپیک قرار دارند که از درجه توسعه یافتگی بسیار بالایی برخوردار هستند و درآمد سرانه آنها در زمره بالاترین ارقام است (کاشی و کریم نیا، ۱۳۹۵: ۵۲). نکته مهم تر این است که ورزش قهرمانی در جامعه ما که کشوری در حال توسعه می باشد، در وضعیتی گلخانه ای و زودگذر قرار دارد. در واقع، موفقیت های ورزشی به نحوی ذاتی و استعدادی بوده و نتیجه اثربخشی یک سیستم نیست. از آنجا که استعدادیابی برای توسعه ورزش قهرمانی یکی از عوامل مهم می باشد و در سطح خرد عوامل جای داده شده است و رشد ورزش در کشورهای پیشرفته به دلیل استعدادیابی درست و مدون می باشد و با توجه به نتایج و تعداد مدال های کشورمان نسبت به جمعیت موجود می توان پی برد که ایران در زمینه استعدادیابی با کشورهای توسعه یافته فاصله زیادی دارد و این مسئله به یک عزم و اراده جدی در تمام سطوح مدیریتی از مدیریت کلان گرفته تا مدیریت سطوح پایین در جهت شناسایی عواملی که مانع ایجاد یک سیستم کارآمد برای افزایش سرعت پیشرفت استعدادیابی و نخبه پروری در سطح سازمانی می شود، نیاز دارد. به همین سبب پژوهش حاضر به دنبال این است که با ارزیابی نقش سطوح سه گانه (کلان، میانی و خرد) در توسعه ورزش قهرمانی با توجه به نقش فدراسیون ها گامی مؤثر در راستای توسعه ورزش قهرمانی کشور بردارد. این تحقیق به تمامی جنبه های توسعه ورزش قهرمانی پرداخته و به دنبال راهکارهایی مناسب با نظر اعضا و کارکنان وزارت ورزش، کمیته ملی المپیک و فدراسیون ها برای توسعه ورزش قهرمانی در کشور است. توسعه ورزش قهرمانی در یک کشور نیاز به کمک همه عوامل مدیریتی و اجرایی آن کشور برای رسیدن به اهداف دارد و این اهداف فقط با کمک یک برنامه ریزی معین و مدون انجام می پذیرد که تمامی این موارد در پژوهش حاضر مورد تحلیل و بررسی قرار می گیرد= در حالی که هرکدام از این موارد به صورت جداگانه در پژوهش های دیگر مورد بررسی قرار گرفته اند. پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به این سوال است:

آیا سطوح سه گانه (کلان، میان و خرد) در توسعه ورزش قهرمانی مؤثر هستند؟

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف توسعه ای و بر اساس روش از نوع مطالعات پیمایشی می باشد. گردآوری داده ها به صورت میدانی انجام پذیرفت و جامعه آماری پژوهش را مدیران ورزشی، ۲۵ نفر از اساتید مدیریت ورزشی که دارای تجربیات پژوهشی، مدیریتی و یا مشورتی در حوزه های مربوطه (توسعه، ورزش قهرمانی، سطوح سه گانه)، ۲۰۰ نفر اعضا و کارکنان وزارت ورزش، ۱۰۰ نفر از کمیته ملی المپیک، ۷۵ نفر از فدراسیون ها ($N \geq 400$) مستقر در شهر تهران تشکیل می دادند. نمونه گیری بر اساس روش تصادفی طبقه ای صورت گرفت و حجم نمونه با مراجعه به جدول مورگان، ۱۸۶ نفر تعیین شد. در نهایت از مجموع

پرسش‌نامه‌های ارسالی، موارد دارای نقص از کار حذف شدند و تعداد ۱۴۹ پرسش‌نامه مورد بررسی قرار گرفت. در مطالعه حاضر به دلیل عدم وجود پرسش‌نامه استاندارد مطابق با اهداف تحقیق در بخش پیمایشی از ابزار محقق‌ساخته (پرسش‌نامه) استفاده شد. آماده‌سازی و تدوین سؤالات پرسش‌نامه بر مبنای مطالعات و چارچوب‌های نظری صورت گرفت. پرسش‌نامه مذکور شامل ۵۵ سؤال پیرامون شاخص‌های توسعه در سطوح کلان، میانی و خرد بود. سؤالات پرسش‌نامه بر اساس مقیاس لیکرت تدوین و به هریک از شاخص‌ها ارزش عددی ۱ تا ۵ (=۱ خیلی کم و ۵= خیلی زیاد) اختصاص داده شد. پس از تهیه پرسش‌نامه اولیه توسط محقق بر مبنای مطالعات نظری، پرسش‌نامه طی چندین مرحله در اختیار کارشناسان و خبرگان حوزه مدیریت ورزشی قرار گرفت. سرانجام، روایی (صوری و محتوایی) آن توسط نظر اساتید و متخصصان و اعمال اصلاحات یادشده از جانب آن‌ها تأیید شد و برای تعیین روایی سازه از تحلیل عاملی استفاده گردید. با توجه به این که گویه‌ها برای اولین بار طرح شده بود، علیرغم آزمون مقدماتی، پس از انجام پیمایش تنها گویه‌هایی برای تحلیل نهایی حفظ شد که از پایایی لازم برخوردار و مقدار ضریب آلفای آن‌ها بیش از ۰/۷ بود. بقیه گویه‌ها به دلیل ضعف پایایی از تحلیل نهایی حذف شدند. همچنین ضریب پایایی پرسش‌نامه از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۷۲ تعیین گردید. برای توصیف هریک از متغیرهای پژوهش مانند سن، جنس، تحصیلات و ... از آمار توصیفی در قالب جدول و شاخص‌های گرایش به مرکز بهره‌گیری شد. همچنین از آزمون تحلیل عاملی تأییدی برای تحلیل هریک از عوامل استفاده گردید- رابطه عامل‌ها (متغیرهای پنهان) با گویه‌ها (متغیرهای مشاهده‌پذیر)- و برای بررسی فرضیات پژوهش از آزمون‌های تی تک نمونه بهره‌گیری شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزارهای SPSS 20 و LISREL8/8 استفاده گردید.

یافته‌های پژوهش

برای بررسی نرمال بودن داده‌های پژوهش حاضر از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده شد. نتایج گویای آن بود که متغیرهای پژوهش حاضر از توزیع نرمالی برخوردار هستند.

جدول ۲: توزیع فراوانی جنسیت، سن و تحصیلات اعضای نمونه آماری

سن	فراوانی	درصد	تحصیلات	فراوانی	درصد	جنسیت	مرد	زن	کل
۱۰ تا ۲۰ سال	۹	۶	دیپلم	۳۱	۲۰ / ۸	تعداد	۹۰	۵۹	۱۴۹
۲۱ تا ۳۰ سال	۶۰	۴۰ / ۳	کارشناسی	۵۷	۳۸ / ۳	درصد	۶۰ / ۴	۳۹ / ۶	۱۰۰
۳۱ تا ۴۰ سال	۶۵	۴۳ / ۶	کارشناسی ارشد	۵۰	۳۳ / ۶	-----	-----	-----	---

ارزیابی نقش سطوح سه گانه (کلان، میانی و خرد) مدیریت در توسعه ورزش قهرمانی

سن	فراوانی	درصد	تحصیلات	فراوانی	درصد	جنسیت	مرد	زن	کل
۴۱ تا ۵۰ سال	۱۲	۸/۱	دکتری	۱۱	۷/۴	-----	-----	-----	---
۶۰ تا ۵۱ سال	۳	۲	کل	۱۴۹	۱۰۰	-----	-----	-----	---
کل	۱۴۹	۱۰۰	-----	-----	---	-----	-----	-----	---

در جدول ۲، اطلاعات مربوط به فراوانی جنسیت، سن و تحصیلات اعضای گروه نمونه نشان داده شده است. بر این اساس از بین اعضای حاضر در پژوهش ۹۰ نفر مرد و ۵۹ نفر زن می باشند. همچنین دامنه سنی ۳۱ تا ۴۰ سال با ۶۵ نفر بیشترین و ۵۷ نفر دارای تحصیلات کارشناسی بیشترین نفرات پاسخگو را دارا بودند. میزان آلفای کرونباخ ۰/۸۷۲ تعیین شد که در سطح خیلی خوب قرار می گیرد.

جدول ۳: آزمون t تک نمونه‌ای عوامل تحقیق

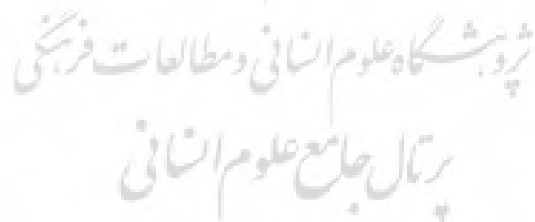
شاخص	درجه آزادی	میانگین مشاهده شده	میانگین نظری	t مقدار	(سطح معنی داری) sig	کران بالا	کران پایین
عوامل کلان	۱۴۹	۴۴/۸۸	۳۹	۱۱/۶۳۲	۰/۰۰۱	۶/۸۸	۴/۸۸
عوامل میانی	۱۴۹	۵۲/۸۶	۴۸	۱۱/۴۷۸	۰/۰۰۱	۵/۷۰	۴/۰۲
عوامل خرد	۱۴۹	۷۹/۷۴	۷۰	۱۶/۶۹۶	۰/۰۰۱	۱۰/۹۰	۸/۵۹
فدراسیون‌ها	۱۴۹	۴۹/۱۹	۴۵	۸/۹۸۴	۰/۰۰۱	۵/۱۲	۳/۲۷

در جدول فوق نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای جهت بررسی نقش عوامل کلان در توسعه ورزش قهرمانی ارائه گردیده است. با توجه به نتایج به دست آمده، میانگین مشاهده شده عوامل کلان برابر با ۴۴/۸۸، عوامل میانی ۵۲/۸۶، عوامل خرد برابر ۷۹/۷۴ و فدراسیون‌های ورزشی برابر ۴۹/۱۹ می باشد که از مقدار میانگین نظری یعنی ۳۹ برای عوامل کلان، ۴۸ عوامل میانی، ۷۰ عوامل خرد و ۴۵ فدراسیون‌های ورزشی بیشتر است. مقدار آماره t با درجه آزادی ۱۴۸ عوامل کلان برابر با ۱۱/۶۳۲، عوامل میانی ۱۱/۴۷۸، عوامل خرد ۱۶/۶۹۶ و فدراسیون‌های ورزشی برابر ۸/۹۸۴ است. همچنین سطح معنی داری به دست آمده برابر با ۰/۰۰۱ می باشد که از مقدار ۰/۰۵ کمتر است. پس می توان گفت میانگین مشاهده شده با میانگین نظری برابر نیست و با توجه به مقدار میانگین مشاهده شده از آن بیشتر است. به عبارت دیگر، از نظر پاسخ دهندگان، نقش عوامل کلان، میانی، خرد و فدراسیون‌های ورزشی در توسعه ورزش قهرمانی تأثیرگذار است.

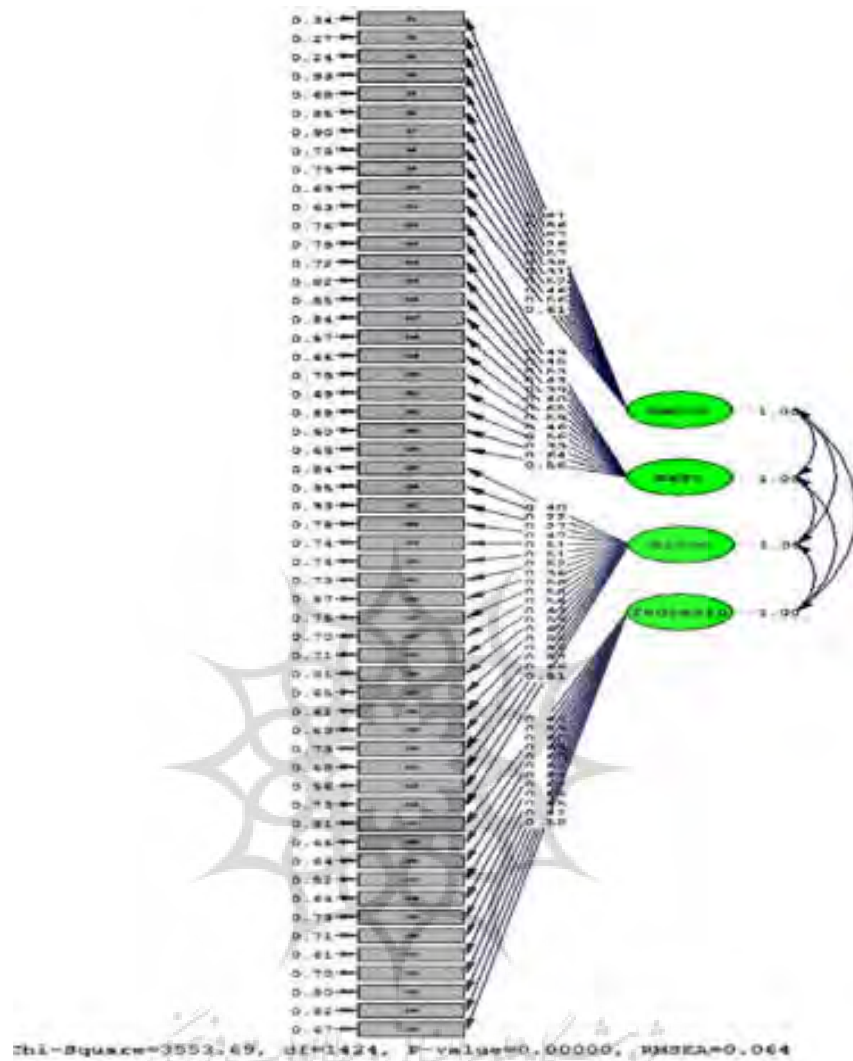
جدول ۴: رتبه‌بندی عوامل

میانگین رتبه	شاخص
۱/۳۴	عوامل کلان
۲/۷۸	عوامل میانی
۴/۰۰	عوامل خرد
۱/۸۸	فدراسیون‌های ورزشی

جدول فوق وضعیت رتبه‌بندی شاخص‌ها (عوامل کلان، میانی، خرد و فدراسیون‌های ورزشی) را نشان می‌دهد. میانگین رتبه^۱ هر کدام از شاخص‌ها در جدول ۴ گزارش شده است. مقایسه میانگین رتبه‌ها نشان می‌دهد که بالاترین میانگین رتبه (۴/۰۰) به عوامل خرد در نمره‌دهی اختصاص دارد و این بدان معناست که مهم‌ترین عامل در توسعه ورزش قهرمانی از نظر پاسخ‌دهندگان عوامل خرد است. بعد از ویژگی فوق، مهم‌ترین عوامل در توسعه ورزش قهرمانی به ترتیب شامل شاخص‌های عوامل میانی، فدراسیون‌های ورزشی و عوامل کلان می‌شود.

ارزیابی نقش سطوح سه گانه (کلان، میانی و خرد) مدیریت در توسعه ورزش قهرمانی

شکل ۲: تحلیل عاملی تاییدی پرسش نامه توسعه ورزش قهرمانی در حالت مقادیر ضرایب استاندارد

اعداد موجود بر روی مسیرها نشان گر مقدار t -Value برای هر مسیر می باشد. برای بررسی معنادار بودن بارهای عاملی لازم است تا مقدار t هر مسیر بالاتر از $1/96$ شود. همان طور که در شکل ۲ نشان داده شده است، کلیه مقادیر t مربوط به پارامترهای مدل شامل بارهای عاملی و خطاهای استاندارد معنی دار و بزرگتر از $1/96$ می باشند و نشان دهنده مناسب بودن مدل اندازه گیری است.

جدول ۵: شاخص‌های برازش مدل عاملی

شاخص برازش	دامنه مورد قبول	مقدار مشاهده شده	ارزیابی شاخص برازش
χ^2/df	≤ 3	۲/۴۹	مناسب
RMSEA	$< 0/08$	۰/۰۶۴	مناسب
SRMR	$< 0/08$	۰/۰۷۱	مناسب
CFI	$> 0/9$	۰/۹۳	مناسب
IFI	$> 0/9$	۰/۹۳	مناسب
NNFI	$> 0/9$	۰/۹۲	مناسب

شاخص نسبت مجذور کای بر درجه آزادی (χ^2/df) برازش مدل را تأیید می‌کند χ^2/Df که این عدد کمتر از ۳ است و به معنی برازش مدل با داده‌هاست. تقریب خطای ریشه مجذور میانگین ($RMSEA^1$) برابر ۰/۰۶۴ و ریشه دوم میانگین مربعات باقی مانده ($SRMR^2$) برابر با ۰/۰۷۱ است که از میزان ملاک (۰/۰۸) کوچکتر است و در نتیجه برازش مدل را تأیید می‌کند. در نهایت شاخص‌های CFI ، IFI ، $NNFI$ نیز از ملاک مورد نظر (۰/۹) بزرگتر هستند و برازنده بودن مدل را تأیید می‌نمایند.

جدول ۶: بارهای عاملی سوالات مربوط به پرسش‌نامه توسعه ورزش قهرمانی در تحلیل عاملی تاییدی

سطح معناداری	سطح معناداری سوالات	سطح معناداری سوالات	سطح معناداری سوالات	سطح معناداری سوالات	سطح معناداری سوالات	سطح معناداری سوالات	سطح کلان سوالات
۰/۴۳	۴۴	۴/۸۳	۲۵	۵/۹۸	۱۲	۱۱/۷۴	۱
۰/۵۹	۴۵	۲/۵۰	۲۶	۵/۴۴	۱۳	۱۲/۶۶	۲
۰/۶۰	۴۶	۳/۱۳	۲۷	۶/۵۱	۱۴	۱۳/۰۴	۳
۰/۶۹	۴۷	۵/۷۳	۲۸				
۰/۶۰	۴۸	۶/۳۲	۲۹				

1 Root Mean Square Error of Approximation

2 Standardized Root Mean Square Residual

ارزیابی نقش سطوح سه گانه (کلان، میانی و خرد) مدیریت در توسعه ورزش قهرمانی

۰/۵۲	۴۹	۶/۳۳	۳۰				
۰/۵۴	۵۰	۶/۵۰	۳۱	۵/۰۹	۱۵	۳/۰۲	۴
۰/۶۲	۵۱	۴/۲۳	۳۲				
۰/۵۵	۵۲	۶/۱۸	۳۳	۴/۶۲	۱۶	۷/۲۶	۵
۰/۴۵	۵۳	۶/۹۱	۳۴				
۰/۴۲	۵۴	۶/۷۷	۳۵	۴/۷۸	۱۷	۴/۶۶	۶
۰/۵۸	۵۵	۵/۲۲	۳۶				
--	--	۷/۵۳	۳۷	۸/۴۱	۱۸	۳/۴۷	۷
--	--	۷/۹۱	۳۸	۷/۳۴	۱۹	۶/۵۶	۸
--	--	۷/۰۵	۳۹	۵/۵۱	۲۰	۵/۷۱	۹
--	--	۶/۴۵	۴۰	۶/۹۰	۲۱	۷/۰۷	۱۰
--	--	۷/۱۷	۴۱	۳/۸۳	۲۲		
--	--	۸/۶۹	۴۲	۸/۱۲	۲۳	۷/۹۰	۱۱
--	--	۶/۳۷	۴۳	۶/۸۹	۲۴		

بحث و نتیجه گیری

اصولاً توسعه یک امر کلی و دارای جنبه‌های مختلف فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، علمی فناوری، پزشکی، ورزشی و غیره است. از سوی دیگر، شواهد و تجربیات مؤید این واقعیت است که ورزش می‌تواند به‌عنوان ابزاری بسیار مؤثر و کارآمد و در عین حال کم هزینه در جهت تحقق اهداف مربوط به توسعه به‌کار گرفته شود.

با توجه به نتایج آزمون نقش عوامل سطوح کلان در توسعه ورزش قهرمانی، تخصیص بودجه کافی برای زیرساخت‌ها، سرمایه‌گذاری برای دوره‌های چهارساله با اهداف تعیین شده، میزان بودجه اختصاص داده شده به ورزش قهرمانی در نهادهای دولتی، فراهم‌سازی شرایط برای زندگی بعد از ورزش، سیاست‌های تدوین شده عوامل قانونگذار (مجلس و سازمان برنامه و بودجه)، تعداد مدال‌های کسب‌شده در رقابت‌ها با توجه به سطح آن‌ها، فرصت کافی برای حضور ورزشکاران نخبه در رقابت‌های بین‌المللی، عضویت افراد در کمیته بین‌المللی المپیک و کسب کرسی در مراجع بین‌المللی، میزبانی رویدادهای بین‌المللی، نقش نهادهای حکومتی (رهبری و ریاست جمهوری) و جمعیت بیش‌تر به ترتیب بیش‌ترین اهمیت را در بین مؤلفه‌های این سطح داشتند. این یافته‌ها با برخی از نتایج تحقیق کشر و قاسمی (۱۳۸۷)، خاکپور و همکاران (۱۳۸۸)، عسکریان و همکاران (۱۳۹۴)، فراهانی و همکاران (۱۳۹۴)، رضانی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۷)، دی‌بوسچر و همکاران (۲۰۱۰)، بروئرز و همکاران^۱ (۲۰۱۴)، دی‌بوسچر و همکاران (۲۰۱۱)، اندرسون و همکاران^۲

1 Brouwers et al.

2 Anderson et al.

(۲۰۱۲) و ویلیام و همکاران^۱ (۲۰۱۸) همسو می‌باشد. با توجه به نتایج تحقیقات، ورزش تأثیرات متفاوتی از جمله اقتصادی، سیاسی و... بر جامعه دارد و به‌عنوان یک صنعت در دنیای امروزه مطرح است. هم‌چنین ورزش قهرمانی همواره مورد توجه و علاقه مردم و مسئولان کشور می‌باشد. به همین دلیل هر ساله سعی می‌شود بودجه قابل توجهی به ورزش قهرمانی اختصاص داده شود (قره‌خانلو، ۱۳۸۷). از طرفی باید بودجه اختصاص داده شده مناسب برای زیرساخت‌ها تأمین شود و با یک برنامه مدون بتوان در جهت دستیابی به اهداف تعیین شده حرکت کرد. همین‌طور که اشاره شد کشورهای در حال توسعه به واسطه تحولات جهانی با مسائلی همچون کاهش شدید کمک‌های دولتی به بخش ورزش، نداشتن برنامه‌های منسجم، ضعف ارتباطات و فقدان فرآیندی برای جذب مشارکت دیگران در سازمان‌های ورزشی مواجه شده‌اند (سیدکریمی و فاتحی، ۱۳۹۵) که این موضوع باعث محدودیت‌هایی در رشد و توسعه ورزش آن‌ها شده است. لذا بخش خصوصی می‌تواند کمک شایانی در این زمینه داشته باشد.

با توجه به نتایج آزمون نقش عوامل سطوح میانی در توسعه ورزش قهرمانی، یافته‌ها حاکی از این بود که توجه ویژه به ورزش مدارس به‌عنوان پایه ورزش قهرمانی، توسعه مشارکت بانوان در ورزش، برنامه‌ریزی جامع برای شناسایی و تأمین نیازهای خاص هر رشته ورزشی، افزایش تعداد تیم‌ها و باشگاه‌های حرفه‌ای در کشور، توسعه امکانات ورزشی سطح نخبگان، ایجاد و توسعه مراکز آموزش ملی، توسعه ورزش دانشگاهی، دسترسی به ورزش و امکانات آن برای عموم، تعداد مشارکت‌کنندگان ورزشی در سطوح مختلف (عمومی، باشگاهی و ملی)، همکاری با ادارات منطقه‌ای و باشگاه‌ها، وجود شبکه ارتباطی مناسب جهت ارتباط با سازمان‌های بالادست، استفاده از نتایج تحقیقات علمی، پایان‌نامه‌ها و مقالات، توسعه سازمان‌های مردم‌نهاد و اتحادیه‌های ورزشی به ترتیب دارای بیش‌ترین اهمیت در بین گویه‌ها می‌باشند. این نتایج با برخی از یافته‌های صادقی و میرغفوری (۱۳۸۸)، خاکپور و همکاران (۱۳۸۸)، میناوند و همکاران (۱۳۹۲)، سیدعامری و همکاران (۱۳۹۴)، پورکیانی و همکاران (۱۳۹۶)، رضائی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۷)، دی‌بوسچر و همکاران (۲۰۱۰)، بروئرز و همکاران (۲۰۱۴)، سوتیریادو و همکاران^۲ (۲۰۱۷) و ویلیام و همکاران (۲۰۱۸) همخوانی دارد. با توجه به رویکرد از پایین به بالا در توسعه ورزش، ابتدا باید به ورزش عمومی پرداخته شود و سپس به سطوح ورزش قهرمانی دست یافت (رضائی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴). در واقع، از ورزش همگانی به‌عنوان پایه ورزش قهرمانی یاد می‌شود. پس تعداد مشارکت‌کنندگان ورزشی و هم‌چنین دسترسی به ورزش و امکانات آن برای عموم باید مورد توجه ویژه قرار گیرد. از طرفی بر اساس مدل توسعه ورزش که در پایین‌ترین سطح آن فقط به پایه (مدارس سطوح ابتدایی و راهنمایی) اشاره می‌شود، در جامعه ما با

1 William et al.

2 Sotiriadou et al.

ارزیابی نقش سطوح سه گانه (کلان، میانی و خرد) مدیریت در توسعه ورزش قهرمانی

توجه به جمعیت دانش آموزی باید اهمیت خاصی برای آن قائل گردید. از سوی دیگر، توسعه مشارکت ورزش بانوان در جامعه ما طی چند سال گذشته با گسترش چشم گیری همراه بوده که به دنبال آن شاهد موفقیت بانوان در عرصه های مختلف ورزشی بوده ایم. از این رو مسئولان باید با رایزنی های مناسب امکان حضور بیشتر بانوان در مسابقات را با حفظ شئون و فرهنگ ایرانی فراهم آورند.

نتایج آزمون نشان داد که نقش عوامل سطوح خرد در توسعه ورزش قهرمانی، آشکار شدن استعداد های اولیه از طریق مدارس، توسعه استعدادهای شناسایی شده، وجود سیستم مؤثر برای تجزیه و تحلیل آماری و نظارت بر پیشرفت استعدادهای، برگزاری اردوها و کمپ های تمرینی و آموزشی با باشگاه های حرفه ای یا ملی جهت ارتباط با نخبگان، آموزش تخصصی، منظم و طولانی مدت از دوران کودکی تا بزرگسالی، ارتباط مناسب بین مربیان و ورزشکاران، بهره گیری از مربیان تمام وقت با حقوق مکفی، سطح و تعداد کارشناسان در دسترس، تعهد و فداکاری مربیان، کیفیت و کمیت مربیان، حمایت های چند بُعدی (مشاوره روان شناسی، پزشکی ورزشی و تغذیه)، محیط اجتماعی و فرهنگی که فرد در آن زندگی می کند، ویژگی های فردی و ژنتیکی، پشتیبانی مالی برای مراکز آموزشی و درمانی، تعصب و غرور ملی و داشتن حس مسئولیت اجتماعی، به ترتیب دارای بیشترین اهمیت می باشند. نتایج فوق با برخی یافته های پژوهش کشر و قاسمی (۱۳۸۷)، میناوند و همکاران (۱۳۹۲)، عسکریان و همکاران (۱۳۹۴)، فراهانی و همکاران (۱۳۹۴)، رضائی نژاد و همکاران (۱۳۹۷)، دی بوسچر و همکاران (۲۰۱۰)، بروئرز و همکاران (۲۰۱۴)، لوزانو و میوزانو^۱ (۲۰۱۶)، مان و همکاران^۲ (۲۰۱۷)، داد و نیوانز^۳ (۲۰۱۸) و ویلیام و همکاران (۲۰۱۸) همسوست. زمانی که بخش زیادی از بودجه و امکانات مناسب به ورزش سطوح پایه برای تولید ورزشکاران نخبه اختصاص داده می شود، در واقع به نوعی از رویکرد پایین به بالا تبعیت کرده ایم که توجه آن به ورزش پایه و افزایش مشارکت می باشد (نادری نسب و همکاران، ۱۳۹۰). به همین دلیل باید فرآیند استعدادیابی در جامعه ما در مراحل مختلفی از جمله استعدادیابی در سطح آموزشگاهی، منطقه ای و ملی برگزار شود و به صورت مستمر پیگیری شود. بسیاری از افراد علیرغم داشتن توانایی و استعداد در رشته ورزشی خاص، به دلیل شناسایی و غربال نشدن از سایرین نمی توانند مسیر پیشرفت و ترقی را طی کنند. همچنین در اجرای فرآیند استعدادیابی باید از توان متخصصان علوم ورزشی و فارغ التحصیلان دانشگاهی بهره برد.

نقش فدراسیون های ورزشی در توسعه ورزش قهرمانی، نحوه انتخاب رئیس فدراسیون ها (صلاحیت علمی و فنی)، ارتباط فدراسیون ها با کنفدراسیون های مربوطه و سازمان ها، ساختار فدراسیون ها

1 Louzada, & Maiorano

2 Mann et al.

3 Dodd & Newans

(رسمی / غیررسمی)، ایجاد یا داشتن اماکن و فضاهای ورزشی دارای استاندارد بین‌المللی، همکاری با ارگان‌های مربوطه جهت تجهیز و دارا بودن شرایط بین‌المللی برای برگزاری مسابقات (حمل و نقل، فرودگاه‌ها، هتل و...)، ارتباط متناسب و متقابل با رسانه‌ها، اعطای میزبانی مسابقات به استان‌ها برای انجام مسابقات ملی، برگزاری کلاس‌های آموزش و ارتقای مربیگری، برگزاری کلاس‌های داوری، ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی مناسب و به‌روز در مورد ورزشکاران سطح قهرمانی، برگزاری سمینارها و همایش‌های ملی و بین‌المللی، بیشترین اهمیت را دارا می‌باشند. نتایج حاضر با برخی از نتایج تحقیق قاسمی و کشگر (۱۳۸۷)، صادقی و میرغفوری (۱۳۸۸)، خاکپور و همکاران (۱۳۸۸)، میناوند و همکاران (۱۳۹۲)، فراهانی و همکاران (۱۳۹۴)، پورکیانی و همکاران (۱۳۹۶)، رضوانی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۶)، دی‌بوسچر و همکاران (۲۰۱۰) و سوتیریادو و همکاران (۲۰۱۷) همخوان می‌باشد. رؤسای فدراسیون‌ها به‌طور ویژه و کارکنان آن، همواره سیاست‌های فدراسیون‌های جهانی را دنبال می‌کنند. یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین مدیران در بخش ورزش، رؤسای فدراسیون‌های ورزشی هستند که در عملکرد آن‌ها، برآیند عملکرد وزارت ورزش و جوانان قابل مشاهده است و آینه تمام‌نمایی از دستاوردهای این وزارتخانه است؛ به‌طوری که موفقیت‌های برنامه‌های راهبردی سازمان ورزشی در فدراسیون‌های ورزشی نمایان می‌شود (سوتیریادو، ۲۰۱۷). بنابراین، داشتن رؤسای توانمند و متخصص یک ضرورت است. از سوی دیگر، نتایج آزمون فریدمن مبنی بر تفاوت نقش عوامل کلان، میانی و خرد در توسعه ورزش قهرمانی نشان داد مقدار مجذور کای به‌دست آمده با درجه آزادی ۳ برابر با ۳۶۶/۵۴۶ است. مقایسه میانگین رتبه‌ها نشان می‌دهد که بالاترین میانگین رتبه (۴/۰۰) به سطح خرد اختصاص دارد و این بدین معناست که مهم‌ترین عامل در توسعه ورزش قهرمانی از نظر پاسخ‌دهندگان سطح خرد است. این نتایج با بخشی از یافته‌های پژوهش کشگر و قاسمی (۱۳۸۷)، صادقی و میرغفوری (۱۳۸۸)، خاکپور و همکاران (۱۳۸۸)، میناوند و همکاران (۱۳۹۲)، عسکریان و همکاران (۱۳۹۴)، سیدعامری و همکاران (۱۳۹۴)، فراهانی و همکاران (۱۳۹۴)، پورکیانی و همکاران (۱۳۹۶)، رضوانی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۶)، دی‌بوسچر و همکاران (۲۰۱۱)، دی‌بوسچر و همکاران (۲۰۱۷)، دکستر^۱ (۲۰۱۴)، دی‌بوسچر و همکاران (۲۰۱۵)، لوزانو میوزانو (۲۰۱۶)، سوتیریادو و همکاران (۲۰۱۷)، مان و همکاران (۲۰۱۷)، ویلیام و همکاران (۲۰۱۸) و داد و نیوانز (۲۰۱۸) همخوان و با برخی از یافته‌های دی‌بوسچر و همکاران (۲۰۰۶)، دی‌بوسچر و همکاران (۲۰۰۹) و ویلیام و همکاران (۲۰۱۸) ناهمسو می‌باشد. از جمله دلایل ناهمسو بودن آن می‌توان به جامعه آماری اشاره کرد، چرا که جامعه آماری آنان متشکل از ورزشکاران و مربیان ورزشی بوده، اما جامعه آماری تحقیق حاضر متشکل از رؤسا و کارکنان فدراسیون‌ها، اعضای هیئت علمی و... می‌باشد. از طرف دیگر در یافته‌های آنان به این موضوع اشاره شد که علی‌رغم صرف هزینه‌های زیاد در

---

1 Dexter

ارزیابی نقش سطوح سه گانه (کلان، میانی و خرد) مدیریت در توسعه ورزش قهرمانی

ورزش قهرمانی هنوز موفقیت چندانی در میادین مختلف کسب نکرده‌اند که این امر را می‌توان در جامعه مورد بررسی قرار داد که شامل بعضی از کشورهای درحال توسعه (سودان، نیجریه، هند و...) بود، چرا که در کشورهای درحال توسعه برنامه مداوم و منسجمی برای اجرای فعالیت‌های ورزشی تدوین نشده و توزیع ثروت به صورت عادلانه اتفاق نمی‌افتد، در حالی که در کشورهای توسعه یافته بودجه برای امور مختلف از جمله ورزش قهرمانی با توجه به برنامه‌های دقیق و ازپیش تعریف شده اختصاص داده می‌شود (دی‌بوسچر، ۲۰۱۷). یافته‌های این پژوهش بیان‌گر این بود که بیش‌ترین نقش در توسعه ورزش قهرمانی مربوط به عوامل سطح خرد است. از این رو می‌توان نتیجه گرفت عواملی که در سطح کلان هستند مانند جمعیت، تعداد مدال‌های کسب شده و بودجه در کشورهای توسعه یافته با توجه به توزیع مناسب امکانات و فضاهای ورزشی در سراسر کشور و همین‌طور جمعیت متناسب با بودجه و امکانات می‌باشد و به نوعی ارتباط بین جمعیت و کسب مدال، رابطه مثبتی می‌باشد- می‌توان به کشورهای چین، آمریکا، ژاپن و بریتانیا اشاره کرد که همواره در رقابت‌های جهانی و المپیک بیش‌ترین مدال را کسب می‌کنند، اما در جوامع درحال توسعه نظیر هند، نروژ و ایران که دارای جمعیت زیاد و صرف هزینه‌های زیاد در ورزش قهرمانی هستند، موفقیت چشم‌گیری به‌دست نمی‌آید. ریشه این امر را می‌توان در عدم توزیع ثروت و امکانات بین بخش‌های مختلف، عدم مشارکت بخش خصوصی، مداخله سیاست در ورزش و همچنین نبود برنامه‌های بلندمدت ورزشی جهت دستیابی به موفقیت در سطوح بالا دانست.

سازمان‌های ورزشی همانند سازمان‌های غیرورزشی در معرض تغییر و تحولات محیطی و جهانی قرار دارند و با مسائل ویژه خود دست به‌گریبان‌اند. با توجه به این موضوع که ورزش قهرمانی ایران در زمینه عوامل خرد و میانی دارای شرایط مناسبی است و فدراسیون‌ها تا حدودی نقش خود را در توسعه به‌خوبی ایفا می‌کنند، باید با تدوین برنامه‌ها و راهکارهای مناسب به‌دنبال افزایش عوامل سطح کلان بود، چرا که با توجه جمعیت جوان ایران، سرمایه‌های مادی و تجهیزاتی می‌تواند منجر به موفقیت در عرصه‌های جهانی شود.

در مجموع بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر به محققان آتی پیشنهاد می‌شود که تحقیقی کیفی در زمینه نقش سطوح کلان، میانی و خرد در توسعه ورزش قهرمانی به‌صورت مجزا انجام گیرد. همچنین پژوهشی در مورد نقش ورزش دانشگاهی و آموزشگاهی در توسعه ورزش و بررسی وضعیت معیشتی، کیفیت زندگی و امنیت شغلی ورزشکاران نخبه صورت پذیرد.

منابع

- باقری، هادی؛ قوام صفت، موسی و حاصلی، غلامرضا. (۱۳۹۸). «شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر مهاجرت ورزشکاران نخبه در ایران». مدیریت منابع انسانی در ورزش. دوره ۲، شماره ۶، صص ۲۵۷-۲۷۶.

- پورکیانی، محمد؛ حمیدی، مهرزاد؛ گودرزی، محمود و خیبری، محمد. (۱۳۹۶). «تحلیل اثرگذاری ورزش حرفه‌ای و قهرمانی بر توسعه ورزش». مطالعات مدیریت ورزشی. شماره ۴۲.
- تاجیک، اسماعیل و کاربست، عزیزالله. (۱۳۷۷). «یافته‌های تحقیقات؛ بن‌بست‌ها و راهکارها». پژوهش‌نامه آموزشی. شماره ۸.
- حسینی، سیدشاهو؛ حمیدی، مهرزاد؛ قربان‌رجبی، آسیه و سجادی، سیدنصرالله. (۱۳۹۲). «شناسایی قوت‌ها و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدهای استعدادیابی در ورزش قهرمانی جمهوری اسلامی ایران و تنگناها و چالش‌های فراروی آن». نشریه مدیریت ورزشی. شماره ۱۷.
- خاکپور، براتعلی و باوان‌پوری، علیرضا. (۱۳۸۸). «بررسی و تحلیل نابرابری در سطوح توسعه‌یافتگی مناطق شهر مشهد». مجله دانش و توسعه علمی-پژوهشی. سال ۱۶، شماره ۲۷.
- خداداد کاشی، فرهاد و کریم‌نیا، الهام. (۱۳۳۵). «بررسی تاثیر عامل‌های اقتصادی و اجتماعی بر موفقیت ورزشی کشورها در بازی‌های المپیک (۲۰۱۲-۱۹۹۶)». فصلنامه تحقیقات مدل‌سازی اقتصادی. شماره ۲۵.
- رمضانی نژاد، رحیم و هژیبری، کاظم. (۱۳۹۶). «مبانی توسعه ورزش و کاربرد آن در ورزش ایران». مجلس و راهبرد. شماره ۹۱.
- رمضانی نژاد، رحیم؛ رحمتی، محمدهدی؛ میریوسفی، سیدجلیل و سجادی، سیداحمد. (۱۳۹۵). «شناسایی عوامل و ملاک‌های موثر در توسعه فرهنگی در ورزش قهرمانی». مطالعات مدیریت ورزشی. شماره ۴۰.
- رمضانی نژاد، رحیم؛ یاسوری، مجید؛ جوادی‌پور، محمد و ملائی، مینا. (۱۳۹۷). «مقایسه و تحلیل سطح توسعه‌یافتگی استان‌های ایران در حوزه ورزش قهرمانی». مطالعات مدیریت ورزشی. شماره ۴۸.
- سیدکریمی، احمد و فاتحی، بیان. (۱۳۹۵). «تدوین راهبرد توسعه ورزش مدارس جمهوری اسلامی ایران». مطالعات تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دوره ۱، شماره ۲.
- صادقی‌ارانی، زهرا و میرغفوری، سید حبیب‌الله. (۱۳۸۸). «تجزیه و تحلیل وضعیت توسعه‌یافتگی ورزشی استان‌های ایران طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۵». پژوهش در علوم ورزشی. شماره ۲۴.
- طلوعی‌آذر، بهنام و محسن، جواد. (۱۳۹۸). «تدوین برنامه‌های عملیاتی توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای استان آذربایجان غربی با استفاده از تکنیک BSC». سومین کنگره ملی دستاوردهای علوم ورزشی و سلامت. گیلان، دانشگاه گیلان.
- عسکریان، فریبا؛ جعفری، افشار و فخری، فرناز. (۱۳۹۴). «عوامل مؤثر بر عملکرد ورزش قهرمانی در ایران». مطالعات مدیریت ورزشی. شماره ۲۹.
- علی‌دوست قهفرخی، ابراهیم؛ جلالی‌فراهانی، مجید؛ گودرزی، محمود و نادران، الیاس. (۱۳۹۲). «تحلیل موانع فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در ورزش حرفه‌ای ایران». مطالعات مدیریت ورزشی. شماره ۲۰.
- غفرانی، محسن؛ گودرزی، محمود؛ سجادی، سیدنصرالله؛ جلالی‌فراهانی، مجید و مقرنسی، مهدی. (۱۳۸۸). «طراحی و تدوین راهبرد توسعه ورزش همگانی استان سیستان و بلوچستان». حرکت. شماره ۳۹.
- فراهانی، ابوالفضل؛ کشاورز، لقمان و صادقی، علی. (۱۳۹۴). «تدوین راهبردهای توسعه ورزش قهرمانی ایران». پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. سال ۵، شماره ۳.
- قاسمی، سیدحمید و کشکر، سارا. (۱۳۸۷). «نقش مطبوعات در توسعه ورزش ایران». تربیت‌بدنی و علوم ورزشی. شماره ۳.
- قائدی، علی؛ غفوری، فرزاد و کارگر، غلامعلی. (۱۳۹۵). «بررسی نقش ورزش قهرمانی بر شاخص‌های توسعه اجتماعی». پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. (۱)۵، صص ۳۵-۴۷.
- کشاورز، لقمان؛ فراهانی، ابوالفضل و محمدخانی، جواد. (۱۳۹۶). «تحلیل عوامل مؤثر بر رفتار مدیران ورزشی قهرمانی ایران با رویکرد برنامه‌ریزی سناریو». مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش. دوره ۵، شماره ۱.
- ملایی سفیددشتی، افشین و حمیدی، مهرزاد. (۱۳۹۹). «آینده‌نگاری توسعه ورزش قهرمانی ایران در افق ۱۴۱۶». مدیریت و توسعه ورزش. دوره ۹، شماره ۱، صص ۸۱-۹۰.

ارزیابی نقش سطوح سه گانه (کلان، میانی و خرد) مدیریت در توسعه ورزش قهرمانی

- منکرسی، شهرام؛ صفانیا، علی محمد و قاسمی، حمید. (۱۳۹۴). «شناسایی چالش‌های ورزش قهرمانی ایران در رشته‌های پرمدال المپیک». مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. دوره ۱۴، شماره ۲۷.
- میرشکاران، زهره؛ بحرالعلوم، حسن و باقری، هادی. (۱۳۹۸). «بررسی عوامل مؤثر بر توسعه ورزش قهرمانی زنان ایران». پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی. دوره ۹، شماره ۱۸، صص ۱-۱۴.
- میناوند، محمدقلی؛ باقری، سعید و عباس‌زاده مشکینی، محمود. (۱۳۹۲). «تدوین راهبردهای توسعه ورزش همگانی از طریق شبکه ورزش سیما». فصلنامه رادیو-تلویزیون. سال ۱۰، شماره ۲۳.
- نادری‌نسب، مهدی؛ احسانی، محمد؛ خبیری، محمد و امیری، مجتبی. (۱۳۹۰). «تعیین رویکردهای مناسب توسعه فوتبال جمهوری اسلامی ایران و مقایسه آن با رویکردهای چند کشور منتخب». مدیریت ورزشی. شماره ۲۶.
- نوفرستی، کیانوش؛ غفرانی، محسن و صابری، علی. (۱۳۹۶). «طراحی و تدوین راهبرد توسعه ورزش قهرمانی فوتبال استان سیستان و بلوچستان». مطالعات تربیت بدنی و علوم ورزشی. دوره ۲، شماره ۳.
- دهقان قهرخی، امین. (۱۳۸۹). «ارزیابی عملکرد مربیان تیم‌های ملی والیبال با استفاده از بازخورد ۳۶۰ درجه». رساله کارشناسی ارشد، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه تهران.
- فخری، فرناز. (۱۳۹۱). «بررسی عوامل مؤثر بر توسعه و عملکرد ورزش قهرمانی در ایران». رساله دکتری، دانشگاه تبریز.
- کوهی‌ملانی، مینا. (۱۳۹۳). «بررسی عوامل مؤثر بر توسعه ورزش قهرمانی استان‌های ایران و ارائه الگوی پیشنهادی». رساله دکتری، دانشگاه گیلان.
- ---- ( ). “Affecting the coaching of elite women athletes”. *Managing Sport and Leisure*, 24:5, 307-320.
- Andersen, S.S. & Rongland, L.T. (2012). *Nordic Elite Sport. Same Ambitions different tracks. Oslo: Universiteits for laget.*
- Barghchi, M. Omar, D. & Aman, M. (2009). “Cities, Sports facilities developments, and hosting events”. *European Journal of Social Sciences*, 10(2), 288-97. (Persian).
- Böhlke, N. & Robinson, L. (2009). “Benchmarking of elite sport systems”. *Management decision*, 47(1), 67-84.
- Brouwers, J. Sotiriadou, P. & De Bosscher, V. (2015). “Sport-specific policies and factors that influence international success: The case of tennis”. *Sport Management Review*, 18(3), 343-358.
- Caruso, R. (2011). “Crime and sport participation: Evidence from Italian regions over the period 1997-2003”. *The Journal of Socio-Economics*, 40(5), 455-63.
- Cash, S.W. Duncan, G. E. Beresford, S. A., McTiernan, A. & Patrick, D. L. (2013). “Increases in physical activity may affect quality of life differently in men and women: The PACE project”. *Quall Life Res*, 22(9), 2381-88.
- Chan, J. (2010). “Economic value of sport”. *Master dissertation. University of Pretoria.*
- Cull, N J. (2009). *Public diplomacy: Lessons from the Past. Figueroa Press, Los Angeles. First Edition. P 28.*
- De Bosscher, V, Sotiriadou, P. Brouwers, J. & Cuskelly, G. (2017). “The role of interorganizational relationships on elite athlete development processes”. *Journal of Sport Management*, 31(1), 61.
- De Bosscher, V, Bottenburg, M. Shibli, S. (2006). “A conceptual framework for analyzing sports policy factors leading to international sporting success”. *European Sport Management quarterly*, 6 (2), p: 185- 215.
- De Bosscher, V., Bingham, J. Shibli, S. (2015). “An international comparison of the sports policy factors leading to international sporting success (spliss2) in 15 nations”. *Vub.ac.be. p: 1-24.*
- De Bosscher, V. De Knop, P. Van Bottenburg, M. Shibli, S. & Bingham, J. (2009). “Explaining international sporting success: An international comparison of elite sport systems and policies in six countries”. *Sport management review*, 12(3), 113-136.

- **De Bosscher, V. Shibli, S. Van Bottenburg, M. De Knop, P. & Truyens, J. (2010).** “Developing a method for comparing the elite sport systems and policies of nations: a mixed research methods approach”. **Journal of sport management, 24(5), 567-600.**
- **De Bosscher, V. Shilbury, D. Theeboom, M. Van Hoecke, J. & De Knop, P. (2011).** “Effectiveness of national elite sport policies: A multidimensional approach applied to the case of Flanders”. **European sport management quarterly, 11(2), 115-141.**
- **De Bosscher, V. van Bottenburg, M. Shibli, S. & De Knop, P. (2013).** “Managing high performance sport at the national policy level”. **In managing high performance sport, (pp. 77-96). Routledge.**
- **Dexter, J. (2014).** “Analysis of the Perceived Leadership Styles and Levels of Satisfaction of Selected Junior College Athletic Directors and Head Coaches”. **United States sports Academy, Sport Journal, Vol.5, and No.2.**
- **Dodd, K. D. & Newans, T. J. (2018).** “Talent identification for soccer: Physiological aspects”. **Journal of science and medicine in sport, 21(10), 1073-1078.**
- **Donna, de Haan. & Popi, Sotiriadou. (2019).** An analysis of the multi-level factors.
- **Eric, W. MacIntosh & Popi Sotiriadou. (2020).** “The Role of the Commonwealth Youth Games in Pre-elite Athlete Development”. **Journal of Sport Management Volume 34 (2020): Issue 3 pages 260-269.**
- **Faulkner, A. & Gabe, J. (2017).** “Where biomedicalisation and magic meet: Therapeutic innovations of elite sports injury in British professional football and cycling”. **Social Science & Medicine, 178, 136-143.**
- **Godarzi, M, & Khabiri, M. (2017).** “Analyzing the Role of Championship and Professional Sport on Sport Development”. **Sport Management Studies, 9 (42): 55-72. (Persian).**
- **Green, M. (2007).** “Olympic glory or grassroots development? Sporty policy priorities in Australia, Canada and United Kingdom, 1960-2006”. **International Journal of history of sport. 24: 921-953.**
- **Houlihan, B. and A, White. (2012).** “The Politics of Sport Development: Development of Sport or Development through Sport”.
- **Kavetsos, G. (2012).** “National pride: War minus the shooting”. **Social Indicators Research, 106(1), 173-185.**
- **Laaksonen, M. Piha, K. Martikainen, P. & Rahkonen, O. (2009).** “Health related behaviors and sickness absence from work”. **J Occup Environ Med, 66(12), 840-7.**
- **Lee, I. Shiroma, E. J. Lobelo, F. Puska, P., Blair, S. N. & Katzmarzyk, P. T. (2012).** “For the Lancet Physical Activity Serie Working Group. Effect of physical inactivity on major non-communicable diseases worldwide: An analysis of burden of disease and life expectancy”. **The Lancet, 380(9838): 219-29.**
- **Louzada, F. Maiorano, A. C. & Ara, A. (2016).** “ISports: A web-oriented expert system for talent identification in soccer”. **Expert Systems with Applications, 44, 400-412.**
- **Mann, D. L. Dehghansai, N. & Baker, J. (2017).** “Searching for the elusive gift: advances in talent identification in sport”. **Current Opinion in Psychology, 16, 128-133.**
- **Monazami, m, Alam, Sh, & Shaetab boshehri, N. (2012).** “Determination of effective factors on the development of physical education and women's sports in Islamic Republic of Iran”. **Sport management quarterly, 10. 71-92. (Persian).**
- **Ghafouri, F. (2011).** “Analysis of effective factors in the development of public sport in Tehran citizens”. **National Conference on Recreation of the Tehran Municipality. Tehran.**
- **Nademin, M. E. Napolitano, M. A. Xanthopoulos, M. S. Fava, J. L. Richardson, E. & Marcus, B. (2010).** “Smoking cessation in college-aged women: A qualitative analysis of factors important to this population”. **Addiction Research and Theory, 18(6), 649-66.**
- **Sotiriadou, K. Quick, S. Shilbury, D. (2017).** “Sport for some: Elite versus mass participation”. **International Journal of Sport Management. 7: 50-66.**
- **Willem, A. Girginov, V. & Toohey, K. (2018).** “Governing bodies of sport as knowledge brokers in Sport-for-All communities of practice”. **Sport Management Review.**
- **Zhang, J. & Bao, Y. (2013).** “My views on the development of China's sports”. **Journal of Hebei Institute of Physical Education, 2. 33.**